

Статус та функції кримськотатарської мови в Україні: сучасні виклики та перспективи

*Науковий керівник – Мацюк Галина Петрівна, доктор філологічних наук,
професорка катедри загального мовознавства*

Катерина Мрак

Кримськотатарська мова – мова корінного народу України

*Збереження мови сприяє культурному розмаїттю в Україні та
відповідає цінностям Європейського Союзу.*

1

Давнє коріння

Кримськотатарська мова має багатовікову історію та є невід'ємною частиною культури кримських татар.

2

Ідентифікація народу

Для кримських татар мова є важливим елементом національної ідентичності та самовизначення.

3

Унікальність

Кримськотатарська мова є одним із офіційних мов корінних народів України, що додає їй особливого статусу.

Кримськотатарська мова – невід'ємна частина культурної спадщини України

Літературна спадщина

Кримськотатарська мова має багату літературну традицію, яка налічує твори відомих поетів та письменників.

Фольклор і традиції

Кримськотатарська мова відображена в унікальному фольклорі, музиці, танцях та обрядах народу.

Важливість для України

Збереження та розвиток кримськотатарської мови є важливим внеском у культурне різноманіття України.

Мова залишається символом єдності та національної самосвідомості кримських татар.

Закон України "Про корінні народи України"

Правовий захист

Закон гарантує захист мовних та культурних прав корінних народів, у тому числі кримських татар.

Офіційний статус

Кримськотатарська мова визнана як одна з офіційних мов корінних народів України.

Державна підтримка

Закон зобов'язує державу сприяти збереженню та розвитку кримськотатарської мови.

Захист

Забезпечує захист від дискримінації.

Реалізація мовної політики щодо кримськотатарської мови

Досягнення

- 1 **Освіта**
Створення кримськотатарських шкіл і курсів.
Видання підручників кримськотатарською мовою.
- 2 **Державні установи**
Використання мови в роботі органів влади та державних інституцій.
- 3 **Медіа та культура**
Популяризація мови в засобах масової інформації та культурних заходах.

Виклики

- 1 **Низький рівень фінансування**
- 2 **Обмежена кількість кваліфікованих фахівців**

Функції кримськотатарської мови

Сімейне спілкування

Кримськотатарська мова є основним засобом комунікації в родинях.

Освіта

Мова використовується в навчальних закладах для викладання та вивчення.

Засоби масової інформації

Кримськотатарська мова представлена в літературі, пресі, радіо та телебаченні.

Державні інституції

Мова має офіційний статус і використовується в роботі органів влади.

Стан мови на окупованій території

1

Переслідування

Після анексії Криму Росією, кримськотатарська мова зазнає утисків та обмежень.

2

Порушення прав

Закриття навчальних закладів з викладанням кримськотатарською мовою.

3

Опір та активізм

Кримські татари продовжують боротись за збереження своєї мови та культури.

Стан мови на материковій Україні

Розвиток та підтримка

На материковій Україні кримськотатарська мова отримує більше можливостей для збереження та розвитку.

Освітні ініціативи

Створюються нові навчальні програми та кафедри з вивчення мови у вишах.

Громадська активність

Активізація культурно-просвітницьких заходів, видавнича діяльність, мовні курси.

Кодифікація

Розроблення, затвердження й опублікування Правопису кримськотатарської мови (на основі латиничної графіки); укладання й опублікування Тлумачного словника кримськотатарської мови; укладання словників;

Проблеми:

- Носії в розсіянні.
- Мала кількість шкіл з кримськотатарською мовою навчання.
- Нестача підручників і навчальних матеріалів.

Позитивні тенденції

1

Підтримка держави

Зусилля уряду України щодо захисту та розвитку кримськотатарської мови.

2

Відродження інтересу

Зростає зацікавленість, особливо серед молоді, до вивчення та використання мови.

3

Міжнародне визнання

Кримськотатарська мова отримує підтримку на міжнародній арені.

Рекомендації для збереження МОВИ

Забезпечення освіти

Розширення можливостей для вивчення та використання мови в навчальних закладах.

Медіа-присутність

Збільшення обсягів мовлення кримськотатарською в ЗМІ, на телебаченні та радіо.

Законодавча підтримка

Ефективна імплементація законів, що захищають мовні права корінних народів.

Громадська активність

Підтримка культурно-просвітницьких ініціатив, що сприяють збереженню мови.

Висновки

Важливість збереження мови

Кримськотатарська мова є невід'ємною частиною культурної спадщини України та потребує державної підтримки.

Значимість збереження для України

Кримськотатарська мова як важливий елемент ідентичності та культурного багатства України. Розвиток функцій цієї мови сприятиме утворенню прав корінних народів та зміцненню демократичних цінностей.

Перспективи

Незважаючи на складнощі, спостерігаються позитивні тенденції, які дають надію на відродження та процвітання кримськотатарської мови.

Література

Україна на ЮНЕСКО: обговорено збереження мов корінних народів//ДЕЕС.

<https://dessa.gov.ua/ukraina-na-yunesko-obhovoreno-zberezhennia-mov-korinnykh-narodiv/>

Кабінет міністрів затвердив латинський алфавіт для кримськотатарської мови//24. 09. 2021р.Читомо. <https://chytomo.com/krymskotatarska-mova-ofitsijno-perejde-na-latynskij-alfavit/>

Повідомлення НАН України. Круглий стіл «Кодифікація кримськотатарської мови: сучасний стан і перспективи». //Національна академія наук України. 25. 10. 2021.

<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=8317>

Концепція розвитку кримськотатарської мови. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2021р №296-р./ Кабінет Міністрів України

Корінні народи: між збереженням ідентичності та викликами в умовах російської агресії//8. 08. 2024.ДЕЕС. <https://dessa.gov.ua/korinni-narody-mizh-zberezhenniam-identychnosti-ta-vyklykamy-v-umovakh-rosiyskoi-ahresii/>

Дякую за увагу!